

Leerkrachthandleiding
E4 - start
Fictie

Les 1 - 20 : 'Dolfje Weerwolfje - Meermonster'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Dolfje Weerwolfje - Meermonster'	4
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	5
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	16
Les 4.....	18
Les 5.....	20
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	23
Les 6.....	24
Les 7.....	26
Les 8.....	28
Les 9.....	30
Les 10.....	32
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15.....	35
Les 11.....	36
Les 12.....	38
Les 13.....	40
Les 14.....	42
Les 15.....	44
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20.....	47
Les 16.....	48
Les 17.....	50
Les 18.....	52
Les 19.....	54
Les 20.....	56
Antwoorden bij de verhaalkaart.....	59
Antwoorden kopieerbladen	61
Antwoorden toetsen	65
Kopieerbladen	71

Overzicht 'Dolfje Weerwolfje - Meermonster'

Les	1-5	6-10	11-15	16-20
Boek	'Meermonster' Paul van Loon blz. 5 t/m 32	'Meermonster' Paul van Loon blz. 33 t/m 58	'Meermonster' Paul van Loon blz. 59 t/m 88	'Meermonster' Paul van Loon blz. 89 t/m 119
Woordenschat	de wildernis akelig de klink de scherven het hoofddekseel verbijsterd de spleet de cello het wonder zij ontwakten bijzonder zij peinzen	zij verlangen zij gluren de badkuip zij poedelen zij wapperen de douane de reiziger zij knipogen de passagier loodzwaar het paspoort onderzoekend	de schim de middel de kaak zij buitelen opslokken de lantaarn de rondleiding zij dwalen de rugleuning de ruit zij beledigen de mist	sprakeloos van levensbelang magisch overleven de kreet zij zwijgen peilloos afscheid nemen de verbeelding de achtbaan zij fronsen verward
Facultatief: Technisch lezen op woordniveau	Woordcategorie: Woorden met –ering. Vloeiend lezen: Lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.	Woordcategorie: Woorden met –tie. Vloeiend lezen: Lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.	Woordcategorie: Hoog-frequente leenwoorden. Vloeiend lezen: Lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.	Woordcategorie: Herhaling leenwoorden en meerlettergrepige woorden. Vloeiend lezen: Lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens
Schrijfoopdrachten	Beschrijving: De leerlingen bedenken en beschrijven een proces (verandering van dier naar mens).	Correspondentie: De leerlingen schrijven een brief met hierin een aantal gebeurtenissen uit het verhaal.	Beschrijving: Leerlingen beschrijven de omgeving op basis van informatie uit de tekst, m.b.v. een woordweb.	Vrij schrijven: De leerlingen schrijven het verhaal af (met complete zinnen die beginnen met hoofdletters en eindigen met punten).
Toetsopdrachten	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open

***Toets:** Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

****Schrijfoopdrachten:** Er kan voor gekozen worden om een schrijfoopdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'MeerMonster' - Paul van Loon

Wat zit daar in de emmer zalm die Pa meebracht? Volgens opa weerwolf is het een Selkie, een wezentje uit Schotland. Het moet zo snel mogelijk terug, anders kan het niet overleven. Dolfje gaat samen met Timmie, Pa en Leo naar Schotland om zijn nieuwe vriendje terug te brengen. Een gevaarlijke reis, want Schotland is een land vol geheimen: wonderlijke doedelzakspelers en diepe meren met monsters. En denkt Dolfje dat maar of worden ze echt gevolgd door een geheimzinnige gedaante?

De lesdoelen van les 1-5:

'MeerMonster' - Paul van Loon blz. 5 t/m 32	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen en mooi op toon, gebruikmakend van de leestekens. - De leerlingen zetten de spiekbrief en het plakken van de memo's in om achter de betekenis van de woorden te komen.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. raadsels.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten met behulp van de verhaalkaart. - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst in eigen woorden weergeven.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen meerlettergrepige woorden met -ering correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een proces (verandering van een klein diertje naar een mens) bedenken en beschrijven.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

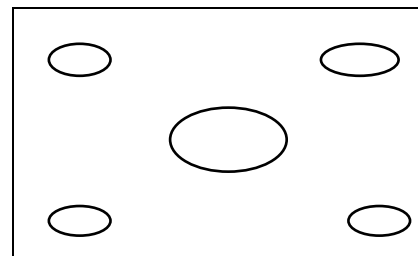
- Leg de teambakjes, de nieuwe woordmuur, de teamposters en de teamlijsten klaar (les 1).
- Zet het digibordschema* klaar (les 1-5).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (les 3).
- Leg de toetsboekjes en logboekjes klaar (les 4).
- Leg het kopieerblad schrijfofdracht* klaar (les 5).
- Leg het registratieformulier 'vloeiend lezen'* klaar.

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	de wildernis	5	<i>Een plaats met wilde natuur waar mensen niets hebben gemaakt.</i>
1.	akelig	5	<i>Vervelend.</i>
1.	de klink	11	<i>Wat je vastpakt als je een deur open of dicht doet.</i>
1.	de scherven	12	<i>Afgebroken stuk glas of aardewerk.</i>
2.	het hoofddekseel	14	<i>Een kledingstuk voor op je hoofd, bijvoorbeeld een hoed of een pet.</i>
2.	verbijsterd	15	<i>Heel erg verbaasd.</i>
2.	de spleet	16	<i>Smalle opening.</i>
2.	de cello	17	<i>Strijkinstrument zoals een viool, maar dan groter.</i>
3.	het wonder	21	<i>Iets waarvan niemand uit kan leggen hoe het kan.</i>
3.	zij ontwaken	23	<i>Wakker worden.</i>
3.	bijzonder	25	<i>Heel speciaal.</i>
3.	zij peinzen	25	<i>Lang nadenken.</i>

Les 1

Samenwerk vaardigheid: - Door de groep te bepalen.
Lesdoel: - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van tekeningen.

Materialen: - MeerMonster, blz. 5 t/m 12
- teamposter
- werkschrift, woorden van de week, klaaropdracht les 1
- woordmuur
- Brain Game naar keuze

INTRODUCTIE

tip *Voorafgaand aan de les kan een kringgesprek gevoerd worden.*

1. Uitleg. "Vandaag beginnen we in nieuwe teams. We gaan een naam bedenken voor elk team. Als we dat hebben gedaan bedenken we een goed samenwerkdoel, schrijven we de woorden van de week over en daarna lezen we in een nieuw boek, het boek 'MeerMonster' geschreven door Paul van Loon'."

TEAMNAAM EN TEAMLIJST

1. Uitleg. "Vanaf deze week zitten jullie in een nieuw team. Straks ga je met elkaar praten over verschillende onderwerpen. Bijvoorbeeld over welke sport je leuk vindt, of wat je graag eet. Misschien hebben jullie wel veel betere ideeën. Denk eerst zelf maar na en overleg dan in je team." **Laat de onderwerpen op het bord (sport, eten, etc...) zien.** "Straks ga je in je team deze vragen bespreken. Maar voordat we dat doen spreken we eerst een regel af voor het overleggen in teams: we praten met onze overlegstem. Hoe denk je dat een overlegstem klinkt?" **DDU.** "Een overlegstem is een zachte stem: alleen je maatje en team kunnen je stem dan horen, maar de rest van de klas niet. We spreken af dat we om de beurt praten. Overleg maar even in je team wie gaat beginnen met vertellen."

DDU

2. Opdracht. "Nu we weten wie gaat beginnen kunnen we van start met het bespreken van de vragen. Zorg dat iedereen aan de beurt komt. Kies met je team één onderwerp en maak een tekening, passend bij dit onderwerp, in je eigen cirkel op jullie teamposter."

tijd 15 minuten

3. Bepalen van teamnaam. "Nu de volgende stap; het bedenken van een teamnaam en een yell die daar bij past." **Geef de teams de tijd om een naam en een yell te bedenken.**

**GH
tijd**

10 minuten

"Ik ben erg benieuwd welke namen er gekozen zijn. Schrijf de naam in het midden jullie teamposter." **Geef van elk team een leerling de beurt om de naam te zeggen en hoe ze daarop gekomen zijn. Waardeer de inspanning van elk team dat tot een écht teamantwoord is gekomen. Vier het resultaat eventueel met een yell.**

**///
tip**

SAMENWERKVAARDIGHEID

"Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we gaan werken. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn."

tip *Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.*

Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.

**tip
tijd**

5 minuten

///
tip Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkbaarheid te oefenen. *Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.*

VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van tekeningen.

1. **Opdracht.** “Pak allemaal je boek uit de teambak en bekijk het boek goed. Het boek van deze week heet ‘MeerMonster’. Ik zie op de voorkant van het boek een meer met een groot monster. Ik zie ook Dolfje op de schouders van een weerwolf met een rokje. Wat kan dat betekenen voor het verhaal dat we nu gaan lezen? Denk na en bespreek daarna met je team het antwoord.”

GH
tijd 2. **Opdracht.** Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.
10 minuten

3. **Uitwisselen met de groep.** Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.

“Misschien gaan ze wel op reis. Daar komen we deze weken achter als we het boek lezen.”

///
Teamdoel samenwerkbaarheid bereikt: punten.

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

“Vandaag hebben we nieuwe woorden van de week. Vanaf deze week zijn dit er twaalf in plaats van negen (vier per les). Deze woorden staan op de bladzijden die we deze week gaan lezen.”

1. **Lees alle woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**

2. **De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.**

3. **Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de eerste vier woorden weten. Het eerste woord is ‘de wildernis’. Jullie kennen vast het boek/film: ‘Junglebook’. Dit gaat over een jongetje dat is opgegroeid in de wildernis. Waar is Mowgli opgegroeid? Hoe ziet het er daar uit? Wat zal het woord ‘de wildernis’ betekenen? Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje wat jullie over het woord ‘de wildernis’ kunnen vertellen.” **Geef de leerlingen de mogelijkheid om eerst zelf na te denken en daarna uit te wisselen met het maatje. Waardeer actief luistergedrag met 10 punten voor het team.** “Ik schrijf dit achter het woord op de woordmuur.

DDU

///
→

Nu de andere woorden: ‘akelig’, ‘de klink’ en ‘de scherven’. Bespreek met je maatje/team wat je weet van deze woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.”

DDU

///
→

Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.

4. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

VOORLEZEN

Doel: De leerlingen worden gestimuleerd in hun fantasie- en beeldingsvermogen en de leesmotivatie wordt vergroot.

tip *Tijdens het voorlezen kan ervoor gekozen worden om de leerlingen de teamposters af te laten maken.*

1. **Voorlezen.** Lees bladzijde 5 t/m 12 voor.

tip *Model tussendoor het verhelderen van moeilijke woorden.*

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. **Voorspelling.** “Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over het boek. Nu hebben we al een stuk gelezen. Denk je nog steeds hetzelfde over dit verhaal?” **DDU.** Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.

DDU

2. Woorden van de week. “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:

1. tekenen van het woord
2. uitbeelden van het woord
3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

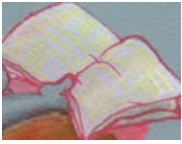
///

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen en voorlezen
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

Les 2

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.
 - De leerlingen kunnen een verhaalkaart inzetten bij het samenvatten.

- Materialen:**
- MeerMonster, blz. 13 t/m 18
 - verhaalkaart (website Success for All /algemene materialen)
 - werkschrift, klaaropdracht les 2, opdracht les 2

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
 - woorden van de week
 - voorspellen en voorlezen
- vooruitblik**
- woorden van de week
 - samenvatten
 - lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- DDU**
///
→
- 1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
 - 2. Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de middelste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
 - 3. Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen zien de overeenkomsten tussen de picto's en het gebruik van de verhaalkaart.

- DDU**
tijd
- GH**
- tip**
- ///
Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.
- 1. Uitleg.** “Vandaag gaan we weer oefenen met het samenvatten van een hoofdstuk. Dit keer doen we dit niet aan de hand van de picto's, maar aan de hand van een verhaalkaart. Kijk maar mee op het bord.” **Laat de verhaalkaart zien op het digibord (website Success for All/algemene materialen E4).** “Hier zien we alle vragen van de picto's bij elkaar. Hoe meer van deze vragen je kunt beantwoorden, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat. Wie weet hoe we deze antwoorden bij elkaar noemen (samenvatting)?” **DDU.**
5 minuten
 - 2. Opdracht.** Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.
 - 3. Uitwisselen met de groep.** Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. **Stimuleer het geven van een compleet antwoord.**
- Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.*
“Dit noemen we een samenvatting. Voordat jullie de verhaalkaart gaan invullen gaan we eerst verder naar de stap ‘lezen en verhelderen’.”

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip	<i>Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.</i> 1. Zelfstandig lezen: bladzijde 13 t/m 18. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieff hoe je het woord kunt verhelderen.”
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	werkschrift, klaaropdracht les 2/woordbon 2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”
tijd	<u>5 minuten</u>
tijd	3. Duolezen: bladzijde 15 t/m 18. <u>10 minuten</u>
tijd	4. Verhelderen team/groep: bladzijde 13 t/m 18. <u>5 minuten</u>
///	Team samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een verhaalkaart inzetten bij het samenvatten.

	1. Uitleg. “We hebben het net al even gehad over het samenvatten van een verhaal met behulp van een verhaalkaart. Vandaag gaan we dit samen oefenen. Pak allemaal je werkschrift erbij. We vullen vandaag alleen het ‘begin’, ‘waar’, ‘de titel’ en ‘wie’ in aan de hand van het hoofdstuk dat je net hebt gelezen (bladzijde 15 t/m 18). Overleg met je maatje wat je bij deze vragen kunt invullen.”
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	klaaropdracht, les 2
GH	3. Groep. Zet op het digibord de ‘Verhaalkaart’ klaar (website Success for All/algemene materialen/lesmateriaal: verhaalkaart-met wat). Bespreek de vragen met de groep. Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het juist formuleren van complete antwoorden, model het dan regelmatig. Schrijf de antwoorden op het digibord.
///	
→	“De titel van het hoofdstuk is een mooie titel voor de verhaalkaart. Bij personen moet je in ieder geval Dolfje, Timmie en natuurlijk pa hebben geschreven. Het verhaal begint met dat pa schrikt van al het bloed op de muur (soep). Hierdoor weet ik ook direct dat het verhaal zich binnen in het huis afspeelt, waarschijnlijk in de keuken (want daar wordt de soep gegeten). In de volgende les oefenen we verder met het invullen van de verhaalkaart.”

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

- 1. Woorden van de week.** “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:
 1. tekenen van het woord
 2. uitbeelden van het woord
 3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

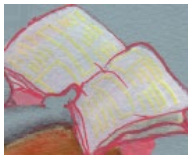
///

terugblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

Les 3

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen een verhaalkaart inzetten bij het samenvatten.
 - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week.

- Materialen:**
- MeerMonster, blz. 19 t/m 26
 - verhaalkaart (website Success for All/algemene materialen)
 - werkschrift, klaaropdracht les 3, opdracht les 3
 - kopieerblad, les 3

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - samenvatten/verhaalkaart
 - lezen en verhelderen
- vooruitblik**
- woorden van de week
 - samenvatten/verhaalkaart
 - lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- 1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
- 2. Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de laatste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
- 3. Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.
- DDU**
- ///**
-

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

- tijd** *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*
- 1. Zelfstandig lezen: bladzijde 19 t/m 26.** “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen, stop je en kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”
- tijd** 10 minuten
- klaar** werkschrift, klaaropdracht les 3/woordbon
- 2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken.** “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”
- tijd** 5 minuten
- 3. Duolezen: bladzijde 23 t/m 26.**
- tijd** 10 minuten
- 4. Verhelderen team/groep: bladzijde 19 t/m 26.**
- tijd** 5 minuten
- ///** **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een verhaalkaart inzetten bij het samenvatten.

DDU	<p>1. Uitleg. “De vorige keer hebben we een deel van de verhaalkaart ingevuld. We weten dat de naam van een hoofdstuk altijd boven de tekst staat; dat is de titel van het hoofdstuk. Jullie hebben net het hoofdstuk ‘Selkie’ gelezen en het hoofdstuk gaat daar ook over. Misschien hebben jullie in de vorige les bij het vakje ‘personen’ wel een heleboel namen ingevuld, maar niet iedereen is voor het verhaal even belangrijk. Dolfje is bijvoorbeeld een belangrijk persoon in het verhaal, maar ma is minder belangrijk in dit verhaal. We gaan proberen om alleen de belangrijkste dingen uit het hoofdstuk op te schrijven. Eerst proberen we antwoord te geven op de vraag ‘wat’. Wat is een belangrijke gebeurtenis uit het hoofdstuk ‘Selkie?’” DDU. “Een belangrijke gebeurtenis is dat opa vertelt dat een Selkie een magisch wezen is. Schrijf deze zin onder de vraag ‘wat’ op je verhaalkaart in je werkschrift. Probeer nu de verhaalkaart verder in te vullen en geef in elk geval antwoord op de vragen: ‘probleem’ en ‘oplossing’. Als je de kaart al verder in kunt vullen mag dit natuurlijk ook.”</p> <p>2. Zelfstandig maken van de opdracht.</p>
tijd klaar	<p><u>10 minuten</u> werkschrift, opdracht les 3/woordbon</p>
tijd klaar	<p>3. Maatjeswerk: vragen bespreken en eventueel verbeteren. “Bespreek nu samen met je maatje de antwoorden.”</p> <p><u>5 minuten</u> werkschrift, opdracht les 3/woordbon</p>
/// → tijd	<p>4. Groep. Zet op het digibord de ‘Verhaalkaart’ klaar (website Success for All/algemene materialen/lesmateriaal: verhaalkaart-met wat). Bespreek de verhaalkaart met de groep. Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het juist formuleren van de antwoorden, model het dan regelmatig. Schrijf de antwoorden op het digibord.</p> <p><u>10 minuten</u></p>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. raadsels.

terugblik	<p>1. Woorden van de week. “Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met raadsels. Kijk goed welk woord van de week het beste past bij het raadsel.”</p> <p>Geef tijd voor het maken van het werkblad.</p> <p>“Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” Geef tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij de zin.</p> <p>Laat de leerlingen per raadsel steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot een goed antwoord te komen.</p> <ul style="list-style-type: none">- samenvatten/verhaalkaart- woorden van de week- lezen en verhelderen- punten en feedback
voortuitblik	<ul style="list-style-type: none">- toets- boekenclub en uitdelen logboekje (facultatief)- woordrijtjes (facultatief)

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - MeerMonster, blz. 27 t/m 30
- weektoets les 4
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje uitdelen
- werkschrift les 4
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenvatten/verhaalkaart
- woorden van de week
- lezen en verhelderen

vooruitblik - toets
- boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan in overleg met maatje/team of via de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Uitleg. "Vandaag gaan we een toets maken. Pak je toetsboekje en neem weektoets les 4 voor je. Ik ga de vragen voorlezen, zodat jullie weten welke vragen er zijn." **Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.** "Bij elke vraag moet je eerst alle antwoorden lezen en dan het goede antwoord kiezen."

3. Zelfstandig lezen. "Nu gaan jullie eerst bladzijde 27 t/m 30 lezen en daarna maak je de vragen in je toetsboekje."

tijd 30 minuten

klaar oefenen van de woordrijtjes

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Logboekje. “Om goed te leren lezen is het belangrijk dat je niet alleen op school leest, maar ook thuis leest. Als je thuis iets hebt gelezen, bijvoorbeeld een stukje uit een leesboek of uit een stripboek, dan kun je een opdracht maken uit je leeslogboekje. Iedere week kun je kiezen uit twee opdrachten. Je moet er altijd ééntje maken. Vanaf vandaag gaan we elke week de logboekjes bespreken. Vandaag bespreek je samen met je maatje/team alvast de opdrachten voor volgende keer.” **Deel de logboekjes uit.**

tijd 10 minuten

tip *Observeer of de maatjes goed overleggen.*

/// **Teamdoel samenwerkbaarheid bereikt: punten.**

tip **2. Boekenclub.** *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan hij of zij ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.*

3. Opdracht: Voorlezen en geven van Tips & Tops. “De lezer leest eerst 5 minuten voor. Hierna vullen de teamleden de Tips en Tops in vervolgens bespreek je met elkaar de Tips en de Tops.”

tijd 10 minuten

/// **Observeer of de teamleden goed overleggen en samenwerken. Geef punten als de teamleden elkaar goed helpen.**

4. Voorlezen aan de groep. Geef de leerlingen die dat willen de tijd om hun stukje voor te lezen. “Ik ben benieuwd welke tips en tops jouw team jou gegeven heeft.” **Geef de teams de tijd om te overleggen en hun antwoord te geven.** “Ik ben echt trots op jullie, niet alleen kunnen jullie al prachtig lezen, jullie helpen elkaar ook om steeds beter te worden.”

/// **Geef punten.**

tip *De leerlingen die voorgelezen hebben kunnen de Tips & Tops van hun teammaatjes krijgen. Dit kunnen ze thuis laten zien en/of als herinnering gebruiken bij vloeiend lezen.*

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → MEERLETTERGREPIGE WOORDEN MET -ERING

Doel: De leerlingen kunnen meerlettergrepige woorden met -ering correct en vloeiend lezen.

DDU /// **1. Uitleg.** “Vandaag lezen we meerlettergrepige woorden met -ering, zoals betovering. Hoe klinkt de -e in dit woord?” **DDU en geef willekeurig een beurt. Waardeer het met punten.** “In woorden die eindigen met -ering, hoor je een u, maar je schrijft een e. In je werkschrift staan allemaal meerlettergrepige woorden met -ering. In het laatste rijtje staan de lastige woorden die we deze week gelezen hebben. Als je daarmee klaar bent lees je samen met je maatje de woordenlijst van les 4.”

2. Lees de woorden van het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.

tip *Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.*

→ **Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen.**

AFRONDING

terugblik - toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)
- punten en feedback

voorblik - schrijfofdracht
- team van de week

Les 5

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een proces (verandering van een klein diertje naar een mens) bedenken en beschrijven.

Materialen: - MeerMonster, blz. 31 en 32
- werkschrift, les 5
- kopieerblad schrijfpdracht, les 5

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik - schrijfpdracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH **3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.**

4. Open de schatkist en lees de woordbonnen die zijn ingeleverd. Als de zin de betekenis duidelijk weergeeft en het een complete, correcte zin is, waardeer dit met punten.

///

SCHRIJFPDRACHT: EEN PROCES BESCHRIJVEN

Doel: De leerlingen kunnen een proces (verandering van een klein diertje naar een mens) bedenken en beschrijven.

1. Uitleg. “We hebben deze week al een heel stuk gelezen in ‘MeerMonster’. Opa weet veel over Selkie. Dolfje vindt hem heel lief, maar opa zegt dat een Selkie onvoorspelbaar is, je weet nooit wat een Selkie gaat doen. Opa weet ook dat een Selkie op een zeehond lijkt, maar kan veranderen in een mens. Dolfje vraagt zich af hoe Selkie er dan uit zal zien (als mens). Gelukkig kunnen jullie hem helpen. Stel dat Selkie groter wordt en hij verandert in een mens. Hoe zal dat dan gaan en hoe ziet zo’n mens er dan uit. Wat denken jullie?” **DDU.** “Ik lees eerst bladzijde 31 en 32 aan jullie voor, daarna leg ik de opdracht verder uit” **Lees de bladzijden voor.** “Hoe ziet Selkie eruit? Wat heb je in het verhaal hierover gehoord?” **DDU.** “Hij heeft grote zwarte ogen, uitsteeksels op zijn hoofd en hij lijkt op een zeehond. Vandaag schrijven jullie het verhaal hoe een Selkie in een mens verandert en hoe hij er als mens uit komt te zien. Het verhaal schrijven we met behulp van een stappenplan. Kijk maar mee in je werkschrift.”

Stap 1: Waardoor of wanneer verandert een Selkie in een mens? (*bijvoorbeeld bij volle maan, op zondag of als hij in aanraking komt met vervuild water...*)

Stap 2: Hoe verandert een Selkie in een mens? (*eerst verandert zijn staart in twee benen, daarna...*).

Stap 3: Hoe ziet een Selkie er als mens uit? (*heeft hij nog uitsteeksels op zijn kop of grote zwarte ogen?*)

“Beantwoord de vragen van het stappenplan en vul deze aan.”

tijd 10 minuten

2. Opdracht. “Je hebt nu de volgorde bedacht van de transformatie van een Selkie tot een mens. Schrijf in je werkschrift je verhaal in het klad. De titel staat er al. Daar staat: ‘De transformatie van een Selkie’. Denk om de hoofdletters en de punten.”

tijd 10 minuten

3. Maatje. “Ga nu samen met je maatje de verhaaltjes bespreken en bekijken. Overleg wie begint en dat maatje leest zijn verhaaltje voor. Het andere maatje let goed op de punten van het lijstje en geeft tips als iets nog beter kan. Daarna leest maatje 2 zijn verhaaltje voor.”

tijd 10 minuten

///

Observeer of de maatjes goed overleggen, bijvoorbeeld of ze om de beurt praten. Stimuleer het geven van tips en tops. Geef punten voor goede samenwerking.

4. Netversie. “Nu gaan we het verhaal in het net schrijven. Hiervoor krijg je van mij een kopieerblad. (kopieerblad schrijfoopdracht les 5). Denk goed aan de tips die je van je maatje gekregen hebt.”

tijd 20 minuten

klaar

tekening, oefenen van de woordrijtjes

6. Groep. “Ik zag dat maatjes en elkaar heel goed hielpen. Ze gaven tips aan elkaar en legden ook uit waarom ze deze tips gaven. Wie van jullie wil zijn verhaal voorlezen aan de klas?”
Geef de leerlingen die dat willen de mogelijkheid om hun verhaal voor te lezen.

tip

→

Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de stelopdracht te voldoen.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

terugblik

1. Samenwerking. “Ik zag teams goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem namen maatjes) elkaar goed hielpen. We hebben elkaar geholpen met de schrijfoopdracht en geleerd om een verhaal samen te vatten met behulp van een verhaalkaart.”

2. Schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”

///

Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon een complete zin is. Een team kan punten verdienen als de zin compleet is (hoofdletter en punt) en de betekenis van het woord goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

3. Vieren van het resultaat. Bespreek de teamlijsten en laat de leerlingen de punten bij elkaar optellen. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.

voorblik

“De volgende keer lezen we verder in ‘MeerMonster’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

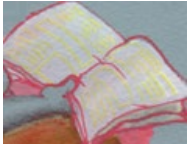
'MeerMonster' - Paul van Loon blz. 33 t/m 58	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen en mooi op toon, gebruikmakend van de leestekens. - De leerlingen zetten de spiekbrief en het plakken van de memo's in om achter de betekenis van de woorden te komen.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. afbeeldingen.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten met behulp van de verhaalkaart. - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst in eigen woorden weergeven.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen meerlettergrepige woorden met -tie correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een aantal gebeurtenissen uit het verhaal beschrijven in een brief.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Leg de teambakjes, de nieuwe woordmuur en de teamlijsten klaar (les 6).
- Zet het digibordschema* klaar (les 6-10).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (les 8).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 9).
- Leg het kopieerblad schrijfofdracht* klaar (les 10).
- Leg het registratieformulier vloeiend lezen* klaar.

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	zij verlangen	33	<i>Iets heel graag willen.</i>
6.	zij gluren	33	<i>Stiekem naar iets of iemand kijken.</i>
6.	de badkuip	37	<i>Bak waarin je kunt liggen om je te wassen.</i>
6.	zij poedelen	37	<i>Spelen in het water/ badderen.</i>
7.	zij wapperen	43	<i>Snel heen en weer bewegen.</i>
7.	de douane	44	<i>Politie die mensen bij de grens van een land controleert.</i>
7.	de reiziger	44	<i>Iemand die op reis is.</i>
7.	zij knipogen	45	<i>Één oog even dicht doen en open doen om iemand een teken te geven.</i>
8.	de passagier	48	<i>Iemand die meereist.</i>
8.	loodzwaar	48	<i>Heel erg zwaar, zo zwaar als lood.</i>
8.	het paspoort	49	<i>Boekje waarin staat wie je bent, je hebt dit boekje nodig om te reizen.</i>
8.	onderzoekend	50	<i>Nauwkeurig bekijken.</i>

Les 6

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de groep te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van wat ze al weten.
- Materialen:** - MeerMonster, blz. 33 t/m 37
- werkschrift, woorden van de week, klaaropdracht les 6
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** “In de vorige lessen hebben we het boek ‘MeerMonster’ gelezen en deze week lezen we verder in het boek. De vader van Dolfje heeft een vreemd diertje gevangen bij het vissen naar zalm. Gelukkig weet opa weerwolf wat het is: een Selkie. Dolfje voelt zich verbonden met Selkie en geeft hem een naam. Wie weet nog welke naam Dolfje aan Selkie geeft?”
- DDU** “Ik hoor allemaal goede antwoorden: Dolfje noemt hem Bertje.”
- vooruitblik** Deze week lezen we over de reis en het verblijf in Schotland.”

SAMENWERKVAARDIGHEID

- “Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we deze week gaan werken. We hebben de afgelopen weken veel geoefend met alle *samenwerkvaardigheden*. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn.”
- tip** *Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.*
- GH** **Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.**
- tip** 10 minuten
- ///** **Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.**

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- 1. Lees alle woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep. Laat de leerlingen de woorden in het werkschrift schrijven.**
- tijd** 15 minuten
- klaar** werkschrift, klaaropdracht les 6/woordbon
- DDU** **2. Woordmuur.** “Bespreek met je maatje wat je weet van de eerste vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
- ///**
- **3. Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van wat ze al weten.

- 1. Opdracht.** “Het volgende hoofdstuk heet ‘Rare gedachten’. Kijk op bladzijde 33 of je erachter kunt komen wat deze gedachten zijn en van wie deze gedachten zijn. Denk na en bedenk samen met je team een antwoord in een mooie zin, help elkaar daarbij.”

- GH** **2. Opdracht.** Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.
tijd 10 minuten
- 3. Uitwisselen met de groep.** Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.
 “Er staat ‘Die Selkie is van mij!’ Deze gedachte is niet van Dolfje, maar misschien wel van mevrouw Krijtjes?”

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tijd *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 33 t/m 37. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 6/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 35 t/m 37.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 33 t/m 37.

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: geef punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU **1. Voorspelling.** “Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over het hoofdstuk. de soort tekst en over het thema. Nu heb je al een stuk gelezen. Denk je nog steeds hetzelfde over je voorspelling?” **DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.**

2. Woorden van de week. “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:

1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

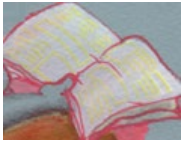
///

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voortuitblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

Les 7

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

Materialen: - MeerMonster, blz. 38 t/m 45
- werkschrift, klaaropdracht les 7
- verhaalkaart (website Success for All /algemene materialen)

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU
///
→

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
2. **Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de middelste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

1. **Leg uit dat elk team een andere vraag gaat beantwoorden.** “Om goed te begrijpen waar een verhaal over gaat is het soms handig om eerst weer een stukje terug te lezen. Over wie ging het, waar gebeurde het, hoe begint het stukje dat je hebt gelezen en hoe liep het af. We oefenen dit met behulp van de verhaalkaart. Kijk maar mee op het bord.” **Laat de verhaalkaart zien op het digibord(website Success for All/algemene materialen E4).** “Ieder team krijgt een andere vraag van de verhaalkaart om te beantwoorden. Hoe meer van deze vragen je kunt beantwoorden, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat.”
Verdeel de vragen van de verhaalkaart; begin/wie/wat/waar/probleem/oplossing/afloop. “Voordat je antwoord kunt geven op de vraag lees ik eerst bladzijde 33 t/m 37 aan jullie voor. Hierna bespreek je in je team wat het antwoord is.” **Lees bladzijde 33 t/m 37.**
2. **Modeling. Model tijdens het voorlezen welke aanwijzingen je hebt gevonden in de tekst om antwoord te kunnen geven op één of meerdere vragen van de verhaalkaart. Bijvoorbeeld:** “Stel dat mijn groepje het onderdeel ‘begin’ heeft gekregen. Dan lees ik nogmaals het begin en probeer ik dit in één zin samen te vatten. In de eerste zin lees ik dat Dolfje verstijft. Maar hij verstijft niet van de kou, maar van angst. Als ik verder lees dan weet ik ook waardoor hij angstig is: ‘Het verhaal begint dus met dat Dolfje angstig wordt doordat hij het gevoel heeft dat hij in de gaten wordt gehouden.’ **Doe dit onderdeel hardop denkend voor.**

- NB** *Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt. Geef aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.*
- GH** **3. Opdracht.** Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.
4. Uitwisselen met de groep. Zet op het digibord de ‘Verhaalkaart’ klaar (website Success for All/algemene materialen/lesmateriaal: verhaalkaart-met wat). Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Schrijf de antwoorden mee op het digibord.
- **tip** *Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.*
- 5. Samenvatten.** Als ieder team een antwoord heeft gegeven, vat dan de hele tekst kort samen.
- tip** *Zie handleiding: ‘Antwoorden bij de verhaalkaart’.*
- ///** **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

- tip** *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*
- 1. Zelfstandig lezen: bladzijde 38 t/m 45.** “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”
- tijd** 10 minuten
- klaar** werkschrift, klaaropdracht les 7/woordbon
- 2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken.** “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”
- tijd** 10 minuten
- 3. Duolezen: bladzijde 42 t/m 45.**
- 4. Verhelderen team/groep: bladzijde 38 t/m 45.**
- tijd** 5 minuten
- ///** **Team samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

- 1. Woorden van de week.** “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:
 1. tekenen van het woord 2. uitbeelden van het woord 3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”
- GH** **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.**
- ///** **Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**
- terugblik** - woorden van de week
 - samenvatten
 - lezen en verhelderen
 - punten en feedback
- voorblik** - woorden van de week
 - lezen en verhelderen

Les 8

Lesdoel: - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week.

Materialen: - MeerMonster, blz. 46 t/m 50
- werkschrift, klaaropdracht les 8
- kopieerblad, les 8

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen
vooruitblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU
///
→

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
2. **Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de laatste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tijd *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

Modeling. “We gaan nu lezen en natuurlijk woorden verhelderen. Lastige zinnen van Leo zijn: (50) ‘Forry, mefwouw.’ (Sorry, mevrouw). ‘Hoewaatjef!’ (Hoeraatje). ‘Dan wengt Weo ganag nu MacWeo.’ (Dan heet Leo vanaf nu MacLeo).”

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 46 t/m 50. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieff hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten
klaar werkschrift, klaaropdracht les 8/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten
3. Duolezen: bladzijde 48 t/m 50.
4. Verhelderen team/groep: bladzijde 46 t/m 50.

tijd 5 minuten
/// **Team samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. afbeeldingen.

1. Woorden. “Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met afbeeldingen, met plaatjes. Kijk goed naar de plaatjes en kies een woord van de week dat het best bij het plaatje past. Doe dit eerst zelf.” **Geef tijd voor het maken van het werkblad.** “Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” **Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het plaatje. Laat de leerlingen per plaatje steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.**

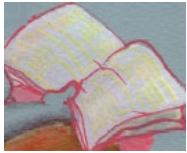
///

terugblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- toets
- boekenclub en logboekjes (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - MeerMonster, blz. 51 t/m 54
- weektoets les 9
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 9
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

vooruitblik - toets
- boekenclub en logboekjes (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan in overleg met maatje/ team of via de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Uitleg. "Vandaag gaan we een toets maken. Pak je toetsboekje en neem weektoets les 9 voor je. Ik ga de vragen voorlezen, zodat jullie weten welke vragen er zijn." **Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.** "Bij elke vraag moet je eerst alle antwoorden lezen en dan het goede antwoord kiezen. Om die letter zet je een rondje."

3. Zelfstandig lezen. "Nu gaan jullie bladzijde 51 t/m 54 lezen en daarna maak je de vragen in je toetsboekje."

tijd 30 minuten

klaar oefenen van de woordrijtjes

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

- 1. Logboekje.** “Vandaag ga je samen met je maatje/team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”
- tijd** 10 minuten
- tip** *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*
- ///** **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
- tip** **2. Boekenclub.** *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan hij of zij ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.*
- 3. Opdracht: Voorlezen en geven van Tips & Tops.** “De lezer leest eerst 5 minuten voor. Hierna vullen de teamleden de Tips en Tops in vervolgens bespreek je met elkaar de Tips en de Tops.”
- tijd** 10 minuten
- ///** **Observeer of de teamleden goed overleggen en samenwerken. Geef punten als de teamleden elkaar goed helpen.**
- 4. Voorlezen aan de groep. Geef de leerlingen die dat willen de tijd om hun stukje voor te lezen.** “Ik ben benieuwd welke tips en tops jouw team jou gegeven heeft.” **Geef de teams de tijd om te overleggen en hun antwoord te geven.** “Ik ben echt trots op jullie, niet alleen kunnen jullie al prachtig lezen, jullie helpen elkaar ook om steeds beter te worden.”
- ///** **Geef punten.**
- tip** *De leerlingen die voorgelezen hebben kunnen de Tips & Tops van hun teammaatjes krijgen. Dit kunnen ze thuis laten zien en/of als herinnering gebruiken bij vloeiend lezen.*

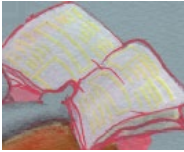
FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → MEERLETTERGREPIGE WOORDEN MET -TIE

Doel: De leerlingen kunnen meerlettergrepige woorden met -tie correct en vloeiend lezen.

- 1. Uitleg.** “Vandaag lezen we meerlettergrepige woorden met -tie, zoals politie. Hoe klinkt de -tie in dit woord?” **DDU en geef willekeurig een beurt. Waardeer het met punten.** “In woorden die eindigen op -tie, hoor je -tsie, maar je schrijft -tie. In je werkschrift staan allemaal meerlettergrepige woorden met -tie. In het laatste rijtje staan de lastige woorden die we deze week gelezen hebben. Als je daarmee klaar bent, herhaal je de woorden van vorige keer.”
- 2. Lees de woorden van het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.**
- 3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.**
- tip** *Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.*
- **Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen.**

AFRONDING

- terugblik**
- toets
 - boekenclub en logboekjes (facultatief)
 - woordrijtjes (facultatief)
 - punten en feedback
- voorblik**
- schrijfpdracht
 - team van de week

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een aantal gebeurtenissen uit het verhaal beschrijven in een brief.

Materialen: - MeerMonster, blz. 55 t/m 58
- werkschrift, les 10
- kopieerblad schrijfofdracht, les 10

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik - schrijfofdracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.

/// 4. Open de schatkist en lees de woordbonnen die zijn ingeleverd. Als de zin de betekenis duidelijk weergeeft en het een complete, correcte zin is, waardeer dit met punten.

SCHRIJFOPDRACHT: EEN BRIEF SCHRIJVEN

Doel: De leerlingen kunnen een aantal gebeurtenissen uit het verhaal beschrijven in een brief.

DDU 1. **Uitleg.** "In de vorige les hebben jullie gelezen dat Dolfje een afspraak heeft bij volle maan op het kerkhof, dat lijkt me eng! Zal het goed gaan? Wat zal er gebeuren denk je?" **DDU.** "Ik lees eerst bladzijdes 55 t/m 58 aan jullie voor. En dan ga ik de opdracht van vandaag uitleggen." **Lees de bladzijdes 55 t/m 58 voor.** "Er staan hier ook weer een paar moeilijk zinnen in van Leo: 'Greyfriars Churchyard'. 'Greef rai ars tsjurts jart?'" (Spreek dit op zijn Engels uit en dan fonetisch zoals Dolfje ook doet).

"Dolfje beleeft veel avonturen in Schotland. Wat voor spannends en leuks hebben Dolfje en zijn vrienden meegemaakt sinds ze zijn vertrokken uit Nederland?" **DDU.**

DDU 2. **Opdracht.** "Moeder zit in Nederland en is natuurlijk heel benieuwd hoe het met Dolfje gaat. Wij gaan namens Dolfje een brief naar haar sturen. Eerst bedenk je wat er in de brief moet staan. Let op de hoofdletters en zet een punt achter elke zin. Denk er ook aan dat je je brief natuurlijk begint met 'Lieve Mama' of 'Hallo Moeder'. Aan het einde schrijf je natuurlijk ook 'Groetjes, Dolfje'. Straks ga je samen met je maatje je brief verbeteren. In je werkschrift staat waar je aan moet denken (afvinklijst)."

→ **Noteer eventueel op het bord:**

1. Wat vindt Dolfje van Schotland?
2. Wat heeft Dolfje al meegemaakt sinds ze zijn vertrokken uit Nederland (beschrijf er in elk geval 3 gebeurtenissen).
3. Schrijf complete zinnen.

"Schrijf in je werkschrift een brief in het klad."

tijd 10 minuten

3. **Maatje.** "Ga nu samen met je maatje de brieven bespreken en bekijken. Overleg wie begint en dat maatje leest zijn brief voor. Het andere maatje let goed op de punten van het lijstje en geeft tips als iets nog beter kan. Daarna leest maatje 2 zijn brief voor."

- tijd** 10 minuten
Observer of de maatjes goed overleggen, bijvoorbeeld of ze om de beurt praten. Stimuleer het geven van tips en tops. Geef punten voor goede samenwerking.
- ///**
- 4. Netversie.** “Nu gaan we het in het net schrijven. Hiervoor krijg je van mij een kopieerblad (kopieerblad schrijfopdracht les 10). Denk goed aan de tips die je van je maatje gekregen hebt.”
- tijd** 10 minuten
klaar tekening, woordrijtjes oefenen
- ///**
- 5. Groep.** “Ik zag dat maatjes ... en ... elkaar heel goed hielpen. Ze gaven tips aan elkaar en legden ook uit waarom ze deze tips gaven. Wie van jullie wil zijn brief voorlezen aan de klas?” *Geef de leerlingen die dat willen de mogelijkheid om hun brief voor te lezen.*
- tip**
- *Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de stelopdracht te voldoen.*

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

- terugblik** **1. Samenwerking.** “Ik zag teams goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem namen maatjes) elkaar goed hielpen met de schrijfopdracht.”
- 2. Schatkist.** “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”
- ///** **Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon een complete zin is. Een team kan punten verdienen als de zin compleet is (hoofdletter en punt) en de betekenis van het woord goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.**
- 3. Vieren van het resultaat. Bespreek de teamlijsten en laat de leerlingen de punten bij elkaar optellen. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.**
- voorblik** “De volgende keer lezen we verder in ‘MeerMonster’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15

De lesdoelen van les 11-15:

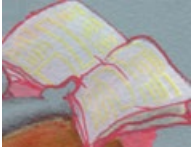
'MeerMonster' - Paul van Loon blz. 59 t/m 88	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen en mooi op toon, gebruikmakend van de leestekens. - De leerlingen zetten de spiekbrief en het plakken van de memo's in om achter de betekenis van de woorden te komen.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten met behulp van de verhaalkaart. - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst in eigen woorden weergeven.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen hoog-frequente leenwoorden woorden correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen geven een beschrijving van de omgeving op basis van informatie uit de tekst.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 11-15):

- Leg de teambakjes, de nieuwe woordmuur en de teamlijsten klaar (les 11).
- Zet het digibordschema* klaar (les 11-15).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (les 13).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 14).
- Leg het kopieerblad schrijfofdracht* klaar (les 15).
- Leg het registratieformulier vloeiend lezen* klaar.

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
11.	de schim	59	<i>Als je een mens of dier niet duidelijk kunt zien.</i>
11.	de middel	60	<i>Het middelste deel van je lichaam.</i>
11.	de kaak	61	<i>Het bot waaraan je tanden en kiezen vast zitten.</i>
11.	zij buitelen	63	<i>Over de kop gaan/ rollen/ vallen.</i>
12.	opslokken	69	<i>Snel en gulzig eten.</i>
12.	de lantaarn	70	<i>Een lamp met een kap eromheen.</i>
12.	de rondleiding	70	<i>Als iemand je meeneemt om bijzondere dingen te bekijken.</i>
12.	zij dwalen	71	<i>Zonder doel ergens rondlopen.</i>
13.	de rugleuning	76	<i>Deel van de stoel waar je met je rug tegenaan zit.</i>
13.	de ruit	76	<i>Het glas in een raam.</i>
13.	zij beledigen	79	<i>Iets zeggen waarmee je iemand pijn doet of boos maakt.</i>
13.	de mist	80	<i>Laaghangende bewolking die het zicht belemmert.</i>

Les 11

Samenwerk vaardigheid: - Door de groep te bepalen.
Lesdoel: - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van titel en tekeningen.

Materialen: - MeerMonster, blz. 59 t/m 66
- werkschrift, woorden van de week, klaaropdracht les 11
- woordmuur
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

“In de vorige lessen hebben we verder gelezen in het boek ‘MeerMonster’. Het verhaal wordt steeds spannender. Vandaag lezen we verder in het boek ‘MeerMonster’.”

SAMENWERKVAARDIGHEID

“Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we gaan werken. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn.”

tip *Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.*

Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere Samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.

tip *Kies een Brain Game die van toepassing is.*

tijd 10 minuten

/// tip **Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.**

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees alle woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep. Laat de leerlingen de woorden in het werkschrift schrijven.

tijd 15 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 11/woordbon

2. Woordmuur. “Bespreek met je maatje wat je weet van de eerste vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer**

DDU **(ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

///

→

VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van titel en tekeningen.

1. Opdracht. “Sla allemaal het boek eens open op bladzijde 59. De titel is: ‘Mist’. Ik lees de eerste regels.” **Lees de eerste drie regels.** “Wat wordt bedoeld met ‘een dikke grijze mantel?’” **DDU.** “Wat zal er gebeuren in de mist? Bekijk ook het plaatje en de titel op bladzijde 62. Denk goed na wat je weet over het verhaal en overleg daarna met je team.”

DDU

2. Opdracht. Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.

GH 5 minuten

tijd

3. Uitwisselen met de groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.

tip *Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.*
/// **Teamdoel samenwerkbaarheid bereikt: punten.**

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 59 t/m 66. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten
klaar werkschrift, klaaropdracht les 11/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 65 t/m 66.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 59 t/m 66.

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkbaarheid bereikt: geef punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU **1. Voorspelling.** “Bekijk je voorspelling. Wat had je op basis van alles wat je al wist van het verhaal goed voorspeld? **DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.**

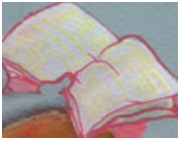
GH **2. Woorden van de week.** “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op twee verschillende manieren: 1. tekenen van het woord of 2. uitbeelden van het woord.” **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**
///

terugblik

- samenwerkbaarheid
- woorden van de week
- voorspellen
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

Les 12

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

Materialen: - MeerMonster, blz. 67 t/m 73
- werkschrift, klaaropdracht les 12
- verhaalkaart (website Success for All/algemene materialen)

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU
///
→

1. **Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
2. **Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de middelste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

1. Leg uit dat elk team een andere vraag gaat beantwoorden. “Om goed te begrijpen waar een verhaal over gaat is het soms handig om eerst weer een stukje terug te lezen. Over wie ging het, waar gebeurde het, hoe begint het stukje dat je hebt gelezen en hoe liep het af. We oefenen dit met behulp van de verhaalkaart. Kijk maar mee op het bord.” **Laat de verhaalkaart zien op het digibord (website Success for All/algemene materialen E4).** “Ieder team krijgt een andere vraag van de verhaalkaart om te beantwoorden. Hoe meer van deze vragen je kunt beantwoorden, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat.”
Verdeel de vragen van de verhaalkaart; begin/wie/wat/waar/probleem/oplossing/afloop.
“In de vorige les hebben jullie het hoofdstuk ‘huh?’ gelezen. Voordat je antwoord kunt geven op de vraag lees ik eerst bladzijde 62 t/m 66 nog een keertje voor. Hierna bespreek je in je team wat het antwoord is.” **Lees bladzijde 62 t/m 66.**

2. Modeling. Model tijdens het voorlezen welke aanwijzingen je hebt gevonden in de tekst om antwoord te kunnen geven op één of meerdere vragen van de verhaalkaart.

NB *Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt. Geef aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.*

GH **3. Opdracht.** Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.

4. Uitwisselen met de groep. Laat de verhaalkaart zien op het digibord (website Success for All/algemene materialen E4). Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Schrijf de antwoorden mee op het digibord

→
tip

Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.

5. Samenvatten. Als ieder team een antwoord heeft gegeven, vat dan de hele tekst kort samen.

tip
///

Zie handleiding: 'Antwoorden bij de verhaalkaart'.

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip

Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 67 t/m 73. "Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieff hoe je het woord kunt verhelderen."

tijd
klaar

10 minuten

werkschrift, klaaropdracht les 12/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken. "Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken."

tijd

10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 72 en 73.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 67 t/m 73.

tijd
///

5 minuten

Team samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. "Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:

1. tekenen van het woord

2. uitbeelden van het woord

3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)"

GH

Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

///

terugblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen

Les 13

Lesdoel: - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week.

Materialen: - MeerMonster, blz. 74 t/m 80
- werkschrift, klaaropdracht les 13
- kopieerblad, les 13

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU

///
→

- 1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
- 2. Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de laatste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
- 3. Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 74 t/m 77. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieff hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 13/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 78 t/m 80 om en om lezen.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 74 t/m 77.

tijd 5 minuten

/// **Team samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.

1. Woorden. “Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met woordwebben. Lees de woorden om de wolk, welk woord past het best in het midden?”

Geef tijd voor het maken van het werkblad.

“Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” **Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het web.**

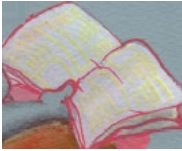
Laat de leerlingen per woordweb steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten nemen om tot het goede antwoord te komen.

terugblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

Les 14

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - MeerMonster, blz. 81 t/m 84
- weektoets les 14
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 14
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen

vooruitblik - punten en feedback
- toets (facultatief)
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan in overleg met maatje/ team of via de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Uitleg. "Vandaag gaan we een toets maken. Pak je toetsboekje en neem weektoets les 14 voor je. Ik ga de vragen voorlezen, zodat jullie weten welke vragen er zijn." **Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.** "Bij elke vraag moet je eerst alle antwoorden lezen en dan het goede antwoord kiezen."
3. Zelfstandig lezen. "Nu gaan jullie bladzijde 81 t/m 84 lezen en daarna maak je de vragen in je toetsboekje."

tijd 30 minuten
klaar oefenen van de woordrijtjes

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

- 1. Logboekje.** “Vandaag ga je samen met je maatje/team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”
- tijd** 10 minuten
- tip** *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*
- ///** **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
- tip** **2. Boekenclub.** *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan hij of zij ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.*
- 3. Opdracht: Voorlezen en geven van Tips & Tops.** “De lezer leest eerst 5 minuten voor. Hierna vullen de teamleden de Tips en Tops in vervolgens bespreek je met elkaar de Tips en de Tops.”
- tijd** 10 minuten
- ///** **Observeer of de teamleden goed overleggen en samenwerken. Geef punten als de teamleden elkaar goed helpen.**
- 4. Voorlezen aan de groep. Geef de leerlingen die dat willen de tijd om hun stukje voor te lezen.** “Ik ben benieuwd welke tips en tops jouw team jou gegeven heeft.” **Geef de teams de tijd om te overleggen en hun antwoord te geven.** “Ik ben echt trots op jullie, niet alleen kunnen jullie al prachtig lezen, jullie helpen elkaar ook om steeds beter te worden.”
- ///** **Geef punten.**
- tip** *De leerlingen die voorgelezen hebben kunnen de Tips & Tops van hun teammaatjes krijgen. Dit kunnen ze thuis laten zien en/of als herinnering gebruiken bij vloeiend lezen.*

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → HOOG-FREQUENTE LEENWOORDEN WOORDEN

Doel: De leerlingen kunnen hoogfrequente leenwoorden woorden correct en vloeiend lezen.

- 1. Uitleg.** “Vandaag lezen we (hoogfrequente) leenwoorden. Dit zijn woorden die van oorsprong uit een andere taal komen zoals baby, sorry, jam, game. Wie weet hier nog een voorbeeld van te noemen?” **DDU.** “In je werkschrift staan allemaal leenwoorden. In het laatste rijtje staan de lastige woorden van de hoofdstukken die we deze week gelezen hebben. Als je daarmee klaar bent, herhaal je de woorden van vorige keer.”
- 2. Lees de woorden van het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.**
- 3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.**
- tip** *Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.*
- **Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen.**

AFRONDING

- terugblik**
- toets
 - logboekje en boekenclub (facultatief)
 - woordrijtjes (facultatief)
 - punten en feedback
- voorblik**
- schrijfpdracht
 - team van de week

Les 15

Lesdoel: - De leerlingen geven een beschrijving van de omgeving op basis van informatie uit de tekst.

Materialen: - MeerMonster, blz. 85 t/m 88
- werkschrift, les 15
- kopieerblad schrijfo opdracht, les 15

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- boekenclub en logboekjes (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)
- schrijfo opdracht

voortuitblik - team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.

/// 4. Open de schatkist en lees de woordbonnen die zijn ingeleverd. Als de zin de betekenis duidelijk weergeeft en het een complete, correcte zin is, waardeer dit met punten.

SCHRIJFOPDRACHT: BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING OP BASIS VAN INFORMATIE UIT DE TEKST

Doel: De leerlingen kunnen de omgeving beschrijven met behulp van een woordweb.

DDU 1. **Uitleg.** "In de vorige les hebben we gelezen dat Dolfje is aangekomen bij Greyfriars Churchyard. Uit de mist doemt een donker figuur op. Wat voor mistmonster komt eraan denken jullie?" **DDU.** "Ik lees eerst bladzijde 85 t/m 88 voor en daarna vertel ik de opdracht." **Lees bladzijde 85 t/m 88 voor.** "We weten nu dat het erg mistig is op het kerkhof en dat het mistmonster een weerwolf is met een doedelzak. Hoe ziet het kerkhof er verder uit? Jullie beschrijven wat er allemaal te zien is op het kerkhof. Dit schrijven we met behulp van een woordweb. In het midden van je woordweb schrijf je *kerkhof*. Hieromheen schrijf je woorden die te maken hebben met het 'uiterlijk' van het kerkhof. We hebben op bladzijde 77 gelezen dat het een oeroud kerkhof is met een poort. Dit schrijven we in ons woordweb. Wie weet nog iets voor in ons web?" **Laat de leerlingen nadenken, overleggen en geef een paar beurten. Vul het woordweb met de suggesties van de leerlingen.** "Nu heb ik allemaal woorden bedacht bij *het kerkhof* die te maken hebben met hoe het kerkhof eruit zal zien. In je werkschrift staat een woordweb. Schrijf de woorden van het woordweb op en vul deze aan."

tijd 10 minuten

2. **Opdracht.** "Je hebt nu een woordweb met allemaal woorden die te maken hebben met je tekst. Schrijf in je werkschrift een tekst in het klad. De titel en het begin van de eerste zin staat er al, daar staat: 'Greyfriars Churchyard is een oeroud kerkhof dat al bestaat sinds het jaar 1560.....'. Schrijf de tekst af. Gebruik minimaal vier woorden uit je woordweb. Denk om de hoofdletters en de punten."

3. **Maatje.** "Ga nu samen met je maatje de zinnen bespreken en bekijken. Overleg wie begint en dat maatje leest zijn zinnen voor. Het andere maatje let goed op de punten van het lijstje in het werkschrift en geeft tips als iets nog beter kan. Daarna leest maatje 2 zijn zinnen voor."

tijd	<u>10 minuten</u>
///	Observeer of de maatjes goed overleggen, bijvoorbeeld of ze om de beurt praten. Stimuleer het geven van tips en tops. Geef punten voor goede samenwerking.
	4. Netversie. “Nu gaan we het in het net schrijven. Hiervoor krijg je van mij een kopieerblad (kopieerblad schrijfpdracht les 15). Denk goed aan de tips die je van je maatje gekregen hebt.”
tijd klaar	<u>10 minuten</u> tekening, oefenen van de woordrijtjes
	5. Groep. “Ik zag dat maatjes en elkaar heel goed hielpen. Ze gaven tips aan elkaar en legden ook uit waarom ze deze tips gaven. Wie van jullie wil zijn verhaal voorlezen aan de klas?”
tip	<i>Geef de leerlingen die dat willen de mogelijkheid om hun verhaal voor te lezen.</i>
→	<i>Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de stelopdracht te voldoen.</i>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

terugblik	1. Samenwerking. “Ik zag teams goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem namen maatjes) elkaar goed hielpen met de schrijfpdracht.”
	2. Schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”
///	Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon een complete zin is. Een team kan punten verdienen als de zin compleet is (hoofdletter en punt) en de betekenis van het woord goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.
	3. Vieren van het resultaat. Bespreek de teamlijsten en laat de leerlingen de punten bij elkaar optellen. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.
voorblik	“De volgende keer lezen we verder in ‘MeerMonster’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20

De lesdoelen van les 16-20:

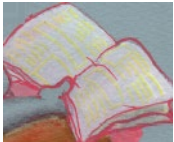
'MeerMonster' - Paul van Loon blz. 89 t/m 119	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen en mooi op toon, gebruikmakend van de leestekens. - De leerlingen zetten de spiekbrief en het plakken van de memo's in om achter de betekenis van de woorden te komen.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten met behulp van de verhaalkaart. - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst in eigen woorden weergeven.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen meerlettergrepige woorden correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een verhaal af schrijven.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 16-20):

- Leg de teambakjes, de nieuwe woordmuur en de teamlijsten klaar (les 16).
- Zet het digibordschema* klaar (les 16-20).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (les 18).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 19).
- Leg het kopieerblad schrijfoopdracht* klaar (les 20).
- Leg het registratieformulier vloeiend lezen* klaar.

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
16.	sprakeloos	89	<i>Als je zo verbaasd of blij bent dat je even niets meer kunt zeggen.</i>
16.	van levensbelang	91	<i>Als iets heel erg belangrijk is.</i>
16.	magisch	93	<i>Iets wat veroorzaakt wordt door toveren.</i>
16.	zij overleven	97	<i>In leven blijven ondanks levensbedreigende omstandigheden of gebeurtenissen.</i>
17.	de kreet	98	<i>Een gil.</i>
17.	zij zwijgen	98	<i>Stil zijn.</i>
17.	peilloos	99	<i>Heel diep/onmetelijk diep.</i>
17.	afscheid nemen	103	<i>Als je iemand groet wanneer je weggaat.</i>
18.	de verbeelding	107	<i>Het verzinnen van dingen, fantasie.</i>
18.	de achtbaan	108	<i>Een attractie in een pretpark met een karretje dat heel hard over een rails met veel bochten rijdt.</i>
18.	zij fronsen	111	<i>Een rimpel in je wenkbrauw of voorhoofd maken als je nadenkt.</i>
18.	verward	112	<i>Chaotisch niet duidelijk/niet helder.</i>

Les 16

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de groep te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van titel en tekeningen.
- Materialen:** - MeerMonster, blz. 89 t/m 97
- werkschrift, woorden van de week, klaaropdracht les 16
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

“In de vorige lessen hebben we verder gelezen in het boek ‘MeerMonster’. Het verhaal wordt steeds spannender. Vandaag lezen we verder in het boek ‘MeerMonster’.”

SAMENWERKVAARDIGHEID

“Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we gaan werken. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn.”

tip *Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.*

Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.

tip
tijd 10 minuten

///
tip **Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.**

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees alle woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep. Laat de leerlingen de woorden in het werkschrift schrijven.

tijd 15 minuten
klaar werkschrift, klaaropdracht les 16/woordbon

DDU
///
→ **2. Woordmuur.** “Bespreek met je maatje wat je weet van de eerste vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van tekeningen en wat ze al weten.

DDU
1. Opdracht. “Pak allemaal je boek uit de teambak. Vandaag gaan we verder lezen in het boek ‘MeerMonster’. Wat weten we al van dit boek en van het verhaal?” **Geef tijd voor nadenken en voor het bespreken van het antwoord. Geef willekeurige beurten. Waardeer een compleet antwoord met punten.** “Het gaat over Dolfje, maar ook over zijn vrienden. Ze gaan naar Schotland om Selkie terug te brengen naar een groot meer. Hoe zal dit verhaal aflopen? Bedenk dat er geen fout antwoord gegeven kan worden. Gebruik je fantasie en voorspel hoe het verhaal afloopt. Overleg in je team.” **GH.**

GH
tijd 5 minuten

/// **Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het overleg zijn best doet om de samenwerkbaarheid te oefenen. Geef een paar leerlingen de beurt.**

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tijp *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 89 t/m 94. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 16/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 95 t/m 97 om en om lezen.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 89 t/m 94.

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkbaarheid bereikt: geef punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU **1. Voorspelling.** “Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over de afloop van het verhaal. Nu heb je al een stuk gelezen. Denk je nog steeds hetzelfde over je voorspelling?”
DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.

2. Woorden van de week. “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:

1. tekenen van het woord

2. uitbeelden van het woord

3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

terugblik

- samenwerkbaarheid
- woorden van de week
- voorspellen
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

Les 17

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

Materialen: - MeerMonster, blz. 98 t/m 105
- werkschrift, klaaropdracht les 17
- verhaalkaart (website Success for All/algemene materialen)

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU
///
→

1. **Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
2. **Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de middelste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een verhaalkaart inzetten bij het samenvatten.

NB

1. **Uitleg.** “Vandaag gaan we weer oefenen met het samenvatten van een hoofdstuk. Dit doen we aan de hand van de verhaalkaart. Kijk maar mee op het bord.” **Laat de verhaalkaart zien op het digibord (website Success for All/algemene materialen groep 4).** “Hoe meer van deze vragen je kunt beantwoorden, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat. Jullie gaan vandaag in je team antwoord proberen te geven op al deze vragen. Voordat je antwoord kunt geven op de vragen lees ik eerst bladzijde 98 t/m 101 voor. Hierna bespreek je in je team wat het antwoord is.” **Lees bladzijde 98 t/m 101.**
2. **Modeling.** **Model tijdens het voorlezen welke aanwijzingen je hebt gevonden in de tekst om antwoord te kunnen geven op één of meerdere vragen van de verhaalkaart.**
Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt. Geef aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.

GH

3. **Opdracht.** **Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.**
4. **Uitwisselen met de groep.** **Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.**

tip
→

5. **Samenvatten.** **Schrijf de antwoorden mee op het digibord. Als ieder team een antwoord heeft gegeven, vat dan de hele tekst kort samen.**

tip Zie handleiding: 'Antwoorden bij de verhaalkaart'.
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 102 t/m 105. "Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen."

tijd 10 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 17/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken. "Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken."

tijd 10 minuten

3. Duolezen: 104 en 105 om en om lezen.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 102 t/m 105.

tijd 5 minuten

/// **Team samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. "Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:

1. tekenen van het woord

2. uitbeelden van het woord

3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."

Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.

/// **Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

terugblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen

Les 18

Lesdoel: - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week.

Materialen: - MeerMonster, blz. 106 t/m 112
- werkschrift, klaaropdracht les 18
- kopieerblad, les 18

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen
vooruitblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU
///
→

- 1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
- 2. Woordmuur.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de laatste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
- 3. Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 106 t/m 112. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieff hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten
klaar werkschrift, klaaropdracht les 18/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten
3. Duolezen: bladzijde 111 en 112 om en om lezen.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 106 t/m 112.

tijd 5 minuten

///
Team samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.

1. Woorden. “Nu gaan we alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met de betekenisvolle zinnen. Ik heb deze zinnen opgeschreven en een woord eruit gehaald. Jullie moeten de woorden van deze week in de juiste zinnen plaatsen.” **Geef tijd voor het maken van het werkblad.**

“Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” **Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij de zin.)**

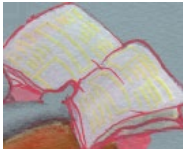
Laat de leerlingen per zin steeds hardop het antwoord geven. Ga naar de volgende zin als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten nemen om tot het goede antwoord te komen.

terugblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

Les 19

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - MeerMonster, blz. 113 t/m 115
- weektoets les 19
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 19
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

vooruitblik - toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan in overleg met maatje/ team of via de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Uitleg. "Vandaag gaan we een toets maken. Pak je toetsboekje en neem weektoets les 19 voor je. Ik ga de vragen voorlezen, zodat jullie weten welke vragen er zijn." **Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.** "Bij elke vraag moet je eerst alle antwoorden lezen en dan het goede antwoord kiezen. Om die letter zet je een rondje."

3. Zelfstandig lezen. "Nu gaan jullie bladzijde 113 t/m 115 lezen en daarna maak je de vragen in je toetsboekje."

tijd 30 minuten

klaar oefenen van de woordrijtjes

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

- 1. Logboekje.** “Vandaag ga je samen met je maatje/ team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”
- tijd** 10 minuten
- tip** *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*
- ///** **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
- tip** **2. Boekenclub.** *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan hij of zij ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.*
- 3. Opdracht: Voorlezen en geven van Tips & Tops.** “De lezer leest eerst 5 minuten voor. Hierna vullen de teamleden de Tips en Tops in vervolgens bespreek je met elkaar de Tips en de Tops.”
- tijd** 10 minuten
- ///** **Observeer of de teamleden goed overleggen en samenwerken. Geef punten als de teamleden elkaar goed helpen.**
- 4. Voorlezen aan de groep. Geef de leerlingen die dat willen de tijd om hun stukje voor te lezen.** “Ik ben benieuwd welke tips en tops jouw team jou gegeven heeft.” **Geef de teams de tijd om te overleggen en hun antwoord te geven.** “Ik ben echt trots op jullie, niet alleen kunnen jullie al prachtig lezen, jullie helpen elkaar ook om steeds beter te worden.”
- ///** **Geef punten.**
- tip** *De leerlingen die voorgelezen hebben kunnen de Tips & Tops van hun teammaatjes krijgen. Dit kunnen ze thuis laten zien en/of als herinnering gebruiken bij vloeiend lezen.*

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → HERHALING VAN LEENWOORDEN EN MEERLETTERGREPIGE WOORDEN

Doel: De leerlingen kunnen meerlettergrepige woorden correct en vloeiend lezen.

- 1. Uitleg.** “We hebben deze afgelopen weken geoefend met het lezen van meerlettergrepige woorden. Deze woorden gaan we nu nog een keer herhalen.”
- 2. Lees de woorden van het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.**
- 3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.**
- tip** *Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.*
- **Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen.**

AFRONDING

- terugblik**
- toets
 - boekenclub & logboekje (facultatief)
 - woordrijtjes (facultatief)
 - punten en feedback
- voorblik**
- schrijfpodracht
 - team van de week

Les 20

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een verhaal af schrijven.

Materialen: - MeerMonster, blz. 116 t/m 119
- werkschrift, les 20
- kopieerblad schrijfo opdracht, les 20
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- boekenclub & logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik - schrijfo opdracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.

4. Open de schatkist en lees de woordbonnen die zijn ingeleverd. Als de zin de betekenis duidelijk weergeeft en het een complete, correcte zin is, waardeer dit met punten.

///

SCHRIJFOPDRACHT: EEN VERHAAL AFSCHRIJVEN

Doel: De leerlingen kunnen een verhaal afschrijven met complete zinnen die beginnen met hoofdletters en eindigen met punten.

1. **Uitleg.** “Deze week hebben jullie weer veel gelezen in het boek ‘Meermonster’. Dit is de laatste dag die we besteden aan het boek. Ik lees nog één hoofdstuk voor.” **Lees bladzijden 116 t/m 119 voor.**

“Noura zegt dat alles goedkomt. Noura denkt dus dat het Dolfje en zijn vrienden wel zal lukken om Selkie veilig naar het meer van Loch Ness te brengen. Of alles echt goedkomt weet je natuurlijk pas als je het hele boek hebt gelezen. In les 16 hebben we al een voorspelling gedaan over hoe het verhaal afloopt. Vandaag gaan we opnieuw bedenken hoe het verhaal af zal lopen en schrijven we onze voorspelling op. Maar je moet op een paar dingen heel goed letten als je zinnen schrijft, want dat hebben we al vaak geoefend. Waar moet je op letten?” **Geef tijd voor nadenken, overleg en geef willekeurig een beurt.** “Op hoofdletters en punten en op het schrijven van complete zinnen. Dat staat ook op ons lijstje van vandaag. Kijk maar op het afvinklijstje in je werkschrift.”

DDU

2. **Opdracht.** “Jullie gaan nu voor jezelf opschrijven hoe je denkt dat het verhaal zal aflopen. Probeer te bedenken welke spannende dingen er nog kunnen gebeuren. En bedenk ook of Selkie wel of niet bij het meer van Loch Ness terecht zal komen. Schrijf dit eerst in je werkschrift in het klad.”

tijd 10 minuten

klaar tekening bij het verhaal

3. Maatje. “Ga nu samen met je maatje de verhaaltjes bespreken en bekijken. Overleg wie begint en dat maatje leest zijn verhaaltje voor. Het andere maatje let goed op de punten van het lijstje en geeft tips als iets nog beter kan. Daarna leest maatje 2 zijn verhaaltje voor.”

tijd 10 minuten

/// **Observeer of de maatjes goed overleggen, bijvoorbeeld of ze om de beurt praten. Stimuleer het geven van tips en tops. Geef punten voor goede samenwerking.**

4. Netversie. “Nu gaan we het verhaal in het net schrijven. Hiervoor krijg je van mij een kopieerblad (kopieerblad schrijfopdracht les 20). Denk goed aan de tips die je van je maatje gekregen hebt.”

tijd 10 minuten

klaar tekening, woordrijtjes oefenen

5. Groep. “Ik zag dat maatjes ... en ... elkaar heel goed hielpen. Ze gaven tips aan elkaar en legden ook uit waarom ze deze tips gaven. Wie van jullie wil zijn verhaal voorlezen aan de klas?” *Geef de leerlingen die dat willen de mogelijkheid om hun verhaal voor te lezen.*

tip

→

Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de stelopdracht te voldoen.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

terugblik **1. Samenwerking.** “Ik zag teams goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen maatjes) elkaar goed hielpen met de schrijfopdracht.”

2. Schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”

///

Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon een complete zin is. Een team kan punten verdienen als de zin compleet is (hoofdletter en punt) en de betekenis van het woord goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

3. Vieren van het resultaat. Bespreek de teamlijsten en laat de leerlingen de punten bij elkaar optellen. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.

vooruitblik “De volgende keer lezen we een nieuw boek.”

tip

Het boek wordt niet helemaal uitgelezen door de leerlingen. Lees het boek uit door het voor te lezen als er tijd over is tijdens de Sfa les in de niveaugroep.

Success for All
N E D E R L A N D

Antwoorden bij de verhaalkaart

Les 7

Antwoorden bij de samenvatting	
Verhaalkaart	Blz. 33 t/m 37
Begin	Het verhaal begint met dat Dolfje angstig wordt doordat hij het gevoel heeft dat hij in de gaten wordt gehouden.
Wie	Het gaat vooral over Dolfje, Timmie, Pa, Opa, ma en Bertje.
Wat	De familie van Dolfje besluit om naar Schotland te reizen om Bertje terug te brengen.
Waar	Het verhaal speelt zich af bij Dolfje thuis.
Probleem	Bertje heeft geen paspoort en inentingen gehad. Daar is geen tijd voor.
Oplossing	Opa weerwolf heeft een goed idee.....
Afloop	Bertje krijgt zijn eigen logeerkamer en mag overnachten in de badkuip.

Les 12

Antwoorden bij de samenvatting	
Verhaalkaart	Blz. 62 t/m 66
Begin	Het verhaal begint met de gekke taxichauffeur.
Wie	Het gaat over Dolfje samen met zijn reisgezelschap en de taxichauffeur.
Wat	Het reisgezelschap maakt kennis met de schele taxichauffeur.
Waar	Het verhaal speelt zich buiten af.
Probleem	Pa verstaat de taxichauffeur niet goed.
Oplossing	Noura, Leo en Dolfje verstaan hem wel goed, want het hij spreekt weerwolventaal. Zij moeten dan goed naar hem luisteren.
Afloop	De taxichauffeur denkt dat ze met zijn tieners zijn, maar hij ziet alles dubbel.

Les 17

Antwoorden bij de samenvatting	
Verhaalkaart	Blz. 98 t/m 101
Begin	Het verhaal begint met dat Angus MacDoeda vertelt dat Bertje snel naar zijn geboortemeer moet, anders overleeft hij het niet.
Wie	Het gaat over Dolfje samen met zijn reisgezelschap en Angus MacDoeda.
Wat	Angus MacDoeda vertelt over het geboortemeer van Bertje en over de kwaders.
Waar	Het verhaal speelt zich af op Greyfriars Churchyard.
Probleem	Ze moeten oppassen voor de kwaders. Kwaders willen de huid van een Selkie. Angus voelt dat ze dichtbij zijn...
Oplossing	Bertje moet zo snel mogelijk naar zijn geboortemeer.
Afloop	Angus MacDoeda en Ozzy MacOzzy zijn verdwenen in de mist, alleen het geluid van de doedelzak is nog te horen.

Antwoorden kopieerbladen

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 3	Welk woord van de week past het best in de zin?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. wonder 2. akelig 3. de cello 4. scherven 5. bijzonder 6. de wildernis 7. verbijsterd 8. spleet 9. de klink 10. peinzen 11. het hoofddeksel 12. ontwaken

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 8	Welk woord van de week past het best bij de afbeelding?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. knipogen 2. de badkuip 3. het paspoort 4. de douane 5. gluren 6. de passagier(s) 7. poedelen 8. de reiziger 9. onderzoekend 10. verlangen 11. loodzwaar 12. wapperen

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 13	Welk woord van de week past het best in de wolk?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. de schim 2. dwalen 3. de mist 4. de kaak 5. de rugleuning 6. opslokken 7. de ruit 8. de middel 9. beledigen 10. buitelen 11. de lantaarn 12. de rondleiding

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 18	Welk woord van de week past het best in de zin?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. kreet 2. van levensbelang 3. verbeelding 4. magisch 5. overleven 6. verward 7. sprakeloos 8. peilloos 9. afscheid nemen 10. fronsen 11. de achtbaan 12. zwijgen

Antwoorden toetsen

ANTWOORDEN TOETS – les 4

'MeerMonster' - Paul van Loon

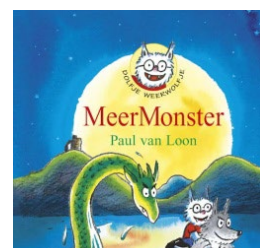
	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4	25	100
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	C
	3	D
	4	Een kilt is een mannenrok. (ter beoordeling van de leerkracht).
WS	5	B
	6	B
	7	C
	8	C
	9	Een hoofddeksel is een kledingstuk voor op je hoofd, bijvoorbeeld een hoed of een pet. (ter beoordeling van de leerkracht).

ANTWOORDEN TOETS – les 9

'MeerMonster' - Paul van Loon

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4	25	100
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	A
	2	C
	3	D
	4	Opa weerwolf heeft de brief geschreven. (ter beoordeling van de leerkracht).
WS	5	B
	6	A
	7	D
	8	B
	9	Een reiziger is iemand die op reis gaat. (ter beoordeling van de leerkracht).

ANTWOORDEN TOETS – les 14

'MeerMonster' - Paul van Loon

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4	25	100
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	C
	2	D
	3	A
	4	Noura denkt dat dit een reuzensprinkhaan is. (ter beoordeling van de leerkracht).
WS	5	B
	6	C
	7	A
	8	B
	9	Een schim is als je een mens of dier niet duidelijk kunt zien. (ter beoordeling van de leerkracht).

ANTWOORDEN TOETS – les 19

'MeerMonster' - Paul van Loon

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4	25	100
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	A
	3	C
	4	Ze gaan morgen naar Loch Ness. (ter beoordeling van de leerkracht).
WS	9	C
	10	B
	11	A
	12	B
	13	Een achtbaan is een attractie in een pretpark met een karretje dat heel hard over een rails met veel bochten rijdt. (ter beoordeling van de leerkracht).

Kopieerbladen

Kopieerblad les 3: 'Meermonster'

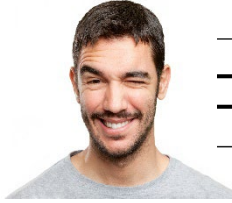

Opdracht: Kijk naar de woorden van de week. Vul achter de zin het woord in dat het best past.

1. Niemand begrijpt hoe dit kan. Het is een	
2. Als je iets helemaal niet leuk vindt, vind je het	
3. Het lijkt op een viool, maar is veel groter.	
4. Als ik een bord op de grond laat vallen, liggen er overal	
5. Als iets bijna nooit gebeurt, maar dit keer wel, is dat heel	
6. Een plek waar de mensen niks veranderd hebben. De natuur kon hier zijn gang gaan.	
7. Als je iets totaal niet had verwacht.	
8. Als je ergens naar binnen wil kijken, maar niet gezien worden, kun je door een kijken.	
9. Dit duw ik naar beneden als ik de deur open doe.	
10. Als je maar blijft nadenken over iets.	
11. Dit draag je op je hoofd, bijvoorbeeld om de zon niet in je gezicht te laten schijnen.	
12. Alleen de kus van de prins zorgde ervoor dat Doornroosje zou uit haar diepe slaap.	

Kopieerblad les 8: 'Meermonster'

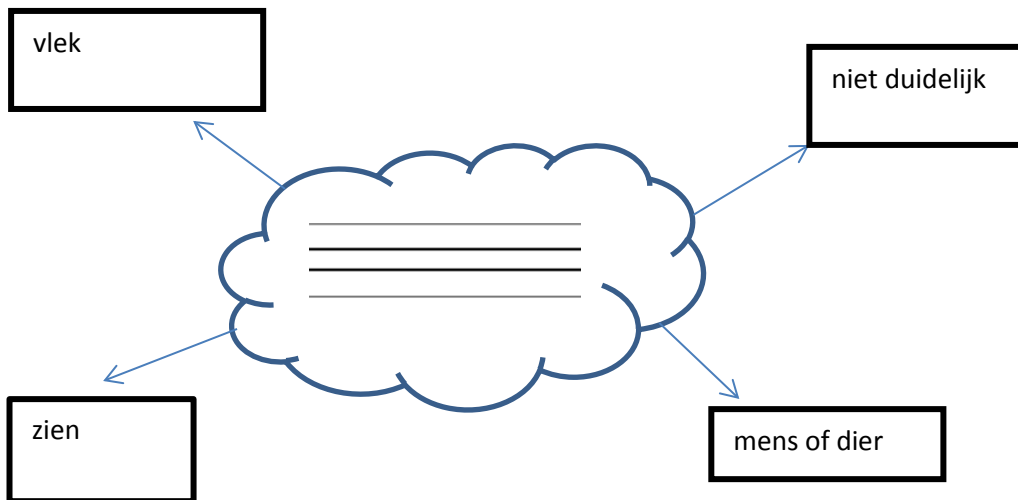
Opdracht: Kijk naar de woorden van de week. Vul achter de afbeelding het woord in dat het best past.

1.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
2.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
3.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
4.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
5.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
6.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
7.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

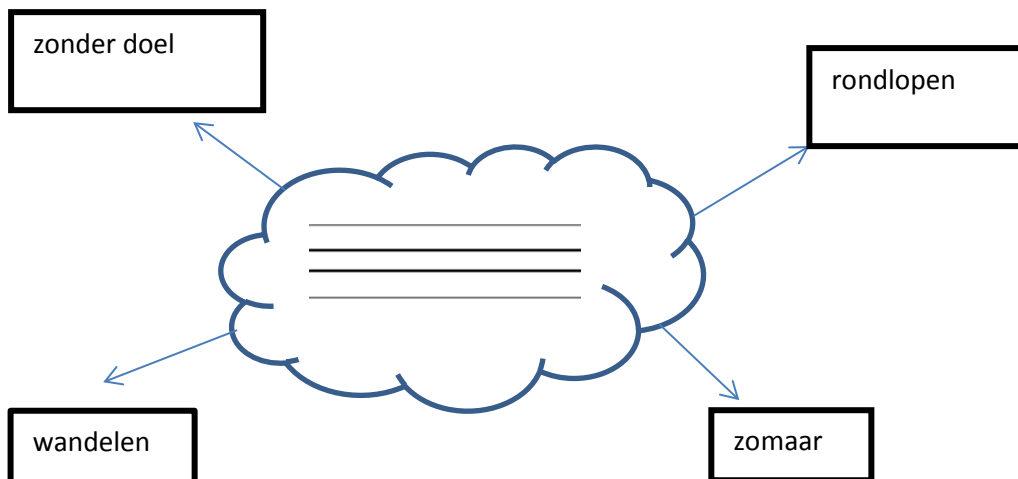
8.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
9.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
10.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
11.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
12.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Kopieerblad les 13: 'Meermonster'

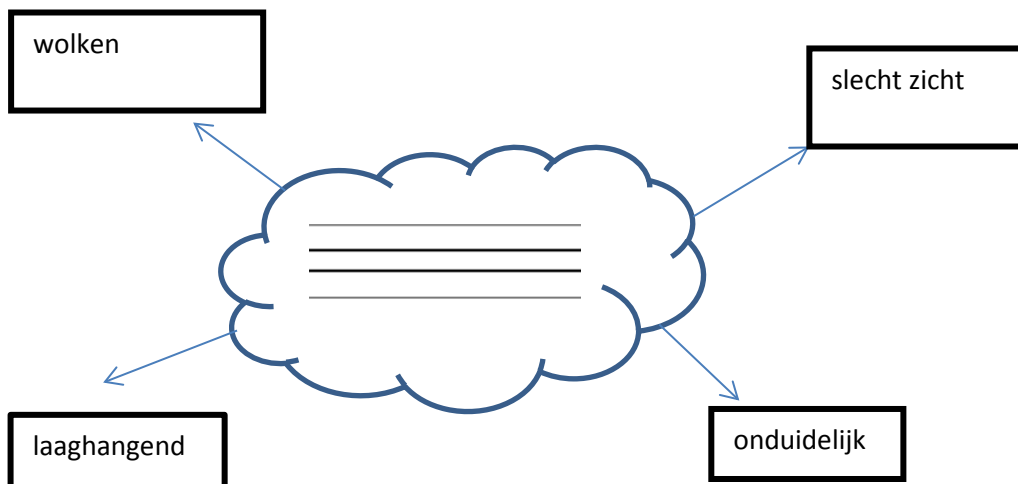
1. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

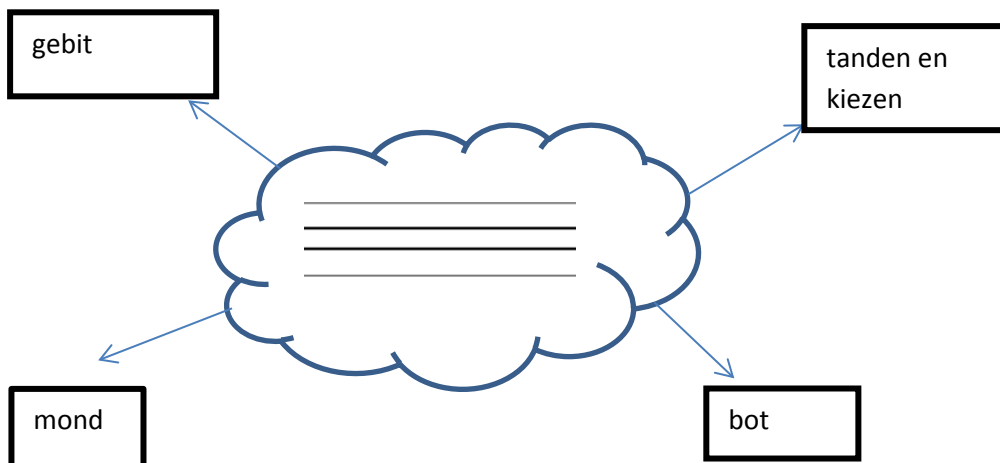
2. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

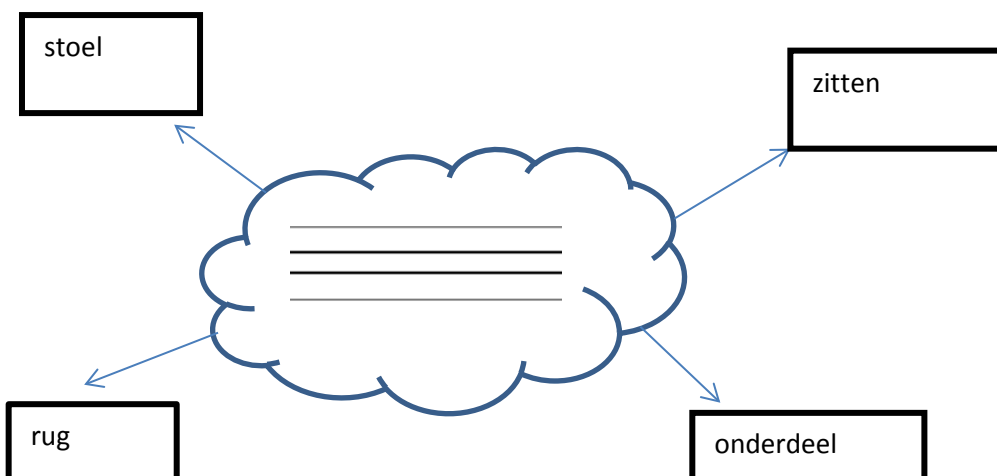
3. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

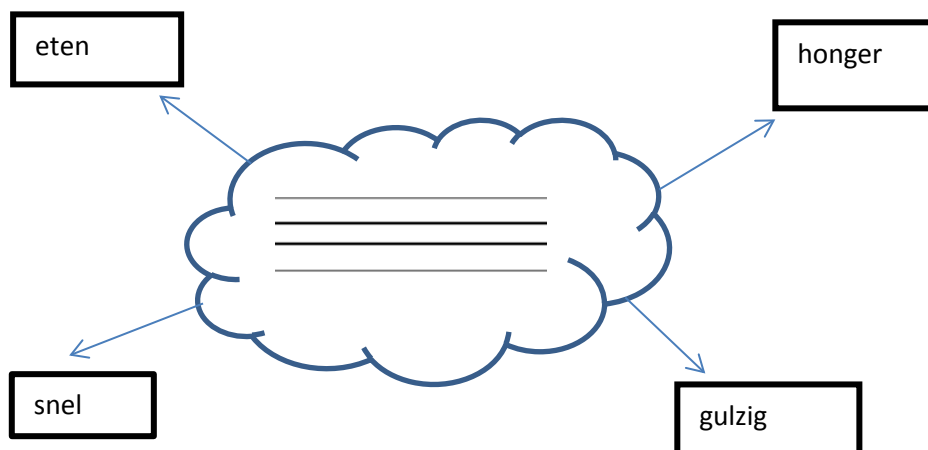
4. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

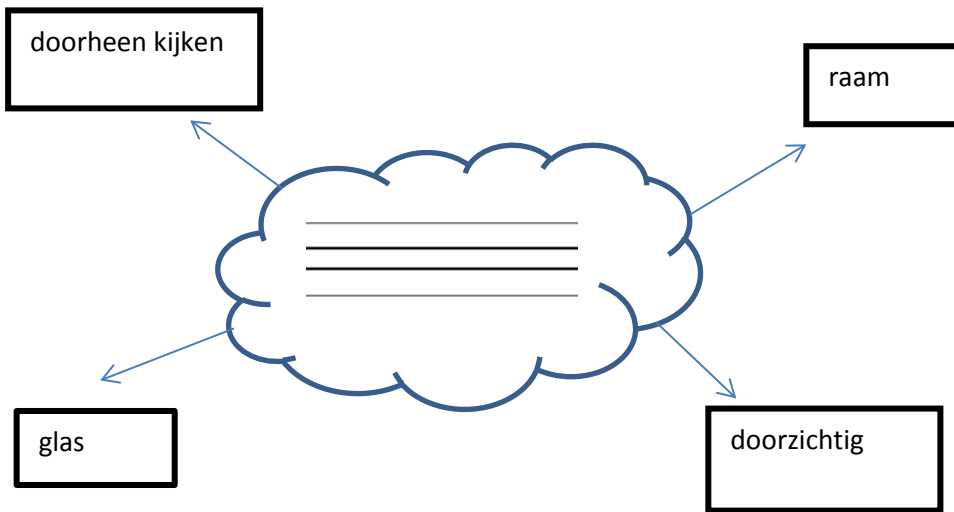
5. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

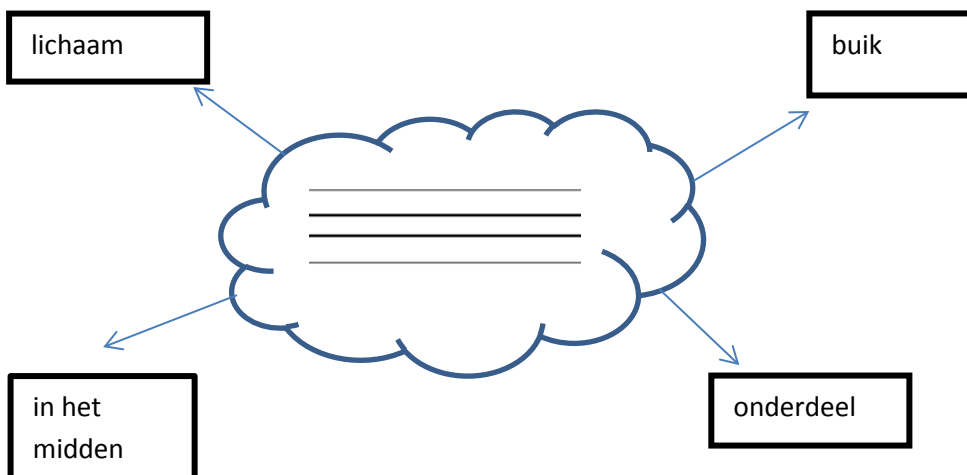
6. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

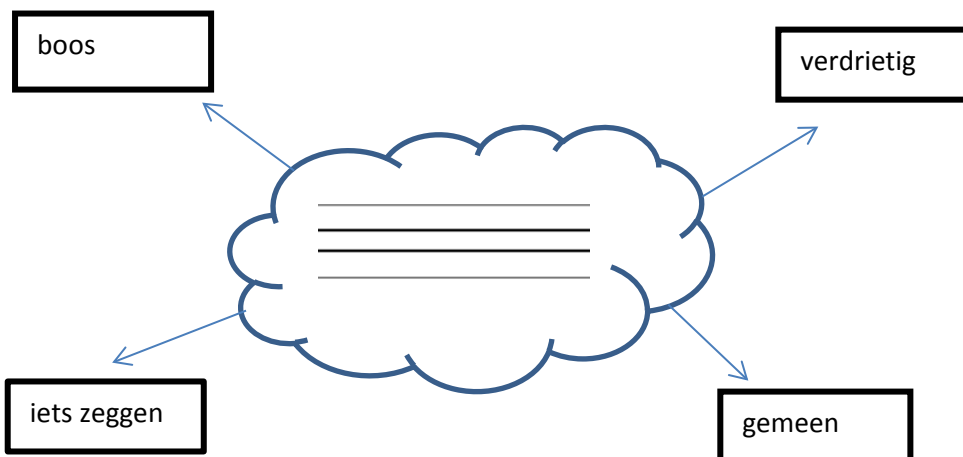
7. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

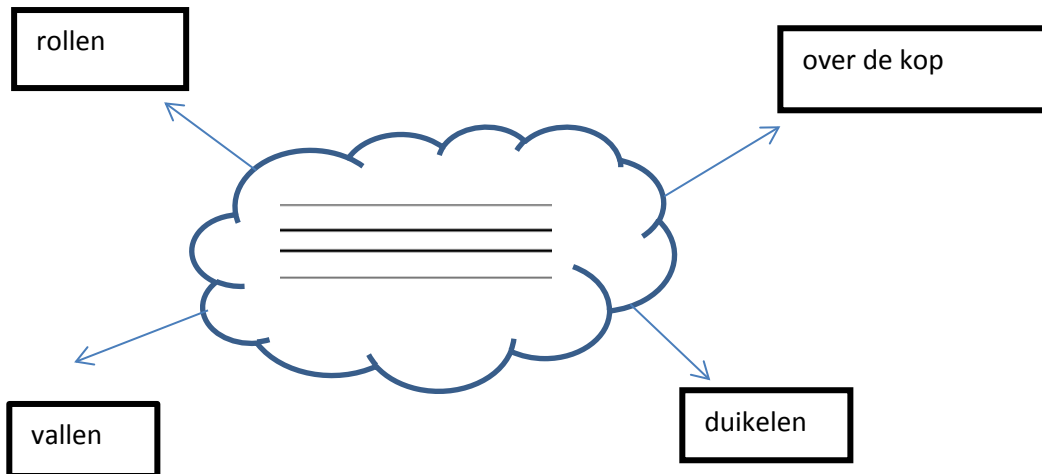
8. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

9. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

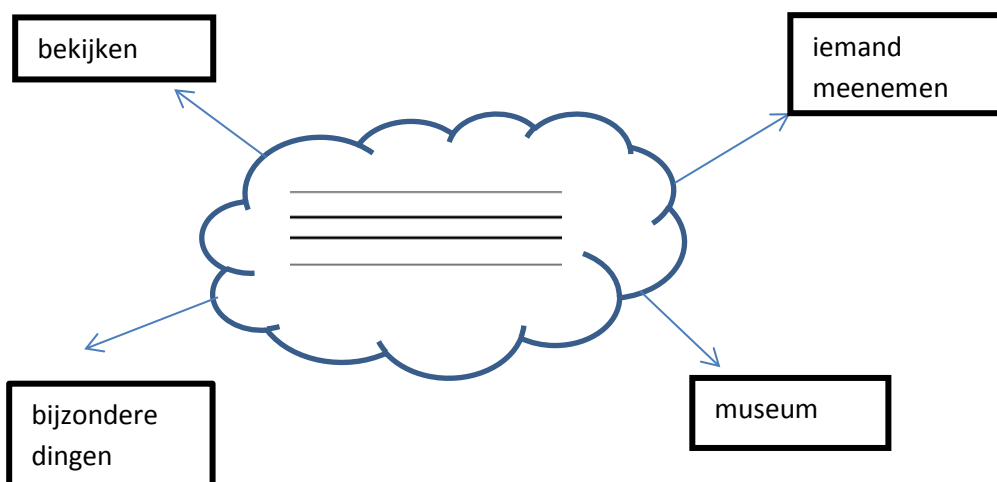
10. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

11. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

12. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

Kopieerblad les 18: 'Meermonster'

Opdracht: Kijk naar de woorden van de week. Vul achter de zin het woord in dat het best past.

1. Toen ik mijn teen tegen de tafel aan stootte, gaf ik een hele harde	
2. Je mag het echt niet vergeten. Het is	
3. Ik dacht even dat er een grote reus voor me stond, maar dat was blijkbaar mijn	
4. Sprookjes zijn allemaal zo	
5. Op een onbewoond eiland is het moeilijk om te Er is bijna geen eten en drinken.	
6. Iedereen zegt wat anders. Ik raak er helemaal van	
7. Ik weet even niet wat ik moet zeggen. Ik ben	
8. Ik kan het einde van die tunnel niet zien. Die tunnel is	
9. Je gaat alweer bijna weg, dus laten we alvast	
10. Volgens mij denk jij heel hard na. Ik zie je	
11. De leukste attractie in een pretpark vind ik de, omdat die zo lekker hard gaat!	
12. Er mag niet gepraat worden. Jullie moeten nu allemaal even	

Naam:

KOPIERBLAD | LES 15

GREYFRIARS CHURCHYARD

*Greyfriars Churchyard is een oeroud kerkhof dat al
bestaat sinds het jaar 1560.*

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
